

Svjetski dan akreditacije

9. lipanj 2016.

Akreditacija: Globalni alat za potporu u provedbi javnih politika

Akreditacija: Globalni alat za potporu u provedbi javnih politika

Norme, akreditacija i ocjenjivanje sukladnosti su tržišni instrumenti koje kreatori državnih politika mogu koristiti u cilju donošenja boljih propisa, zaštite okoliša, javne sigurnosti, sprječavanja prijevara, kreiranja poštenih tržišnih uvjeta i stjecanja povjerenja javnosti. Ovi instrumenti su još uvijek nedovoljno poznati, shvaćeni i korišteni. Međutim, u svijetu se može naći veliki broj primjera država u kojima je javni sektor prihvatio akreditirano ocjenjivanje sukladnosti kao sredstvo ostvarivanja ciljeva javnih politika. U ovoj brošuri namijenjenoj kreatorima politika, tijelima državne uprave (regulatorima) i predstavnicima javnog sektora dat je pregled razloga i načina korištenja ovih alata u područjima njihovog rada uz studije slučaja koje ukazuju na sljedeće:

- Država može doprinijeti unaprjeđenju poslovanja podstičući primjenu ocjenjivanja sukladnosti.
- Država se može osloniti na akreditacijska tijela u pogledu smanjivanja rizika i promoviranja trgovine.
- Akreditirano ocjenjivanje sukladnosti može državi pomoći u donošenju i realiziranju politika.
- Privatni sektor koristi akreditaciju radi dobivanja povjerenja na tržištu.
- Akreditirano ocjenjivanje sukladnosti pomaže tijelima državne uprave (regulatorima) u provedbi propisa.
- Država može unaprijediti vlastito djelovanje primjenom ocjenjivanja sukladnosti u tijelima državne uprave.

Ističući područja politike, kao što su gospodarski razvoj, javni sektor, zdravstvo i zaštita okoliša, u kojima se ocjenjivanje sukladnosti koristi namjera je pokazati da akreditirano ocjenjivanje sukladnosti može služiti kao instrument podrške javnoj politici.

Detaljnije informacije, niz studija slučaja, neovisni istraživački radovi i prateće informacije mogu se pronaći na internetskoj stranici www.publicsectorassurance.org koja je namjenski izrađena da organizacijama u javnom sektoru pruži bolji uvid u prednosti korištenja usluga akreditiranih tijela za ocjenjivanje sukladnosti.

Construction

Crime - security

Economic development

Efficient delivery of public services

Energy

Environmental protection

Food safety

Health - safety

Healthcare

Products-services

Trade

Veza između norma i akreditacije?

Norme predstavljaju dogovoreni način obavljanja određenih aktivnosti; to su dokumenti u kojima se, kroz jedan pouzdan i transparentan proces izrade u kojem sudjeluju sve značajne zainteresirane strane, predstavlja postojeća dobra praksa.

Akreditacijom se utvrđuje tehnička kompetentnost i integritet tijela koje pružaju usluge ocjenjivanja sukladnosti, kao što su ispitivanje, certifikacija, inspekcija i umjeravanje, prema međunarodnim normama. Akreditacija se, dakle, koristi za potvrdu sukladnosti tijela za ocjenjivanje sukladnosti s određenom normom. Akreditacija je nepristran i objektivan postupak kojeg provodi treća strana; nudi najjednostavniji, najtransparentniji i najprihvaćeniji način osiguravanja vjerodostojnih i pouzdanih rezultata ocjenjivanja sukladnosti.

Akreditacijska tijela u većini zemalja osnovana su radi osiguravanja kompetentnog nadzora nad tijelima za ocjenjivanje sukladnosti. Međunarodno priznata akreditacijska tijela, koja su uspješno prošla međusobno ocjenjivanje („peer evaluation“), potpisuju međunarodne sporazume koji doprinose prihvaćanju proizvoda i usluga van granica država, stvarajući tako jednu globalnu infrastrukturu podrške regulatornim procesima kojima se omogućava trgovina, kao i povjerenje na tržištu.

Takvi sporazumi potpisuju se u okviru IAF-a, u području akreditiranja certifikacijskih tijela i tijela za verifikaciju/validaciju, te u okviru ILAC-a, u području akreditiranja laboratorija i inspeksijskih tijela. Ovaj sustav doprinosi usklađivanju rada akreditacijskih tijela u cijelom svijetu kao i ispunjavanju zahtjeva međunarodnih norma u svim akreditacijskim tijelima. Zahvaljujući tome, jednom ispitani, certificirani i nadzirani proizvodi i usluge u okviru IAF-a i ILAC-a mogu biti prihvaćeni bilo gdje sa jednakim povjerenjem.

Construction

Crime - security

Economic development

Efficient delivery of public services

Energy

Environmental protection

Food safety

Health - safety

Healthcare

Products-services

Trade

Kako akreditacija doprinosi javnoj politici?

Akreditacija može poslužiti kao podrška državnoj politici na različite načine. Na primjer, ona može doprinijeti samoregulaciji tržišta zahvaljujući tome što tvrtke dobrovoljno pristaju na poštivanje utvrđenih norma. To se može primijeniti u slučaju kada postoji potreba za poticanjem funkcioniranja tržišta uz istovremeno smanjivanje rizika, ali bez zakonodavne intervencije države. Na primjer, predstavnici određene djelatnosti ili profesije mogu se odlučiti na izradu vlastitog kodeksa poslovanja kojim se promovira etičko ponašanje. Država može poticati korištenje norma u realizaciji politika ili može odlučiti da sponzorira izradu norma za određene potrebe. Država također može surađivati s određenim granama industrije u izradi norma ili kodeksa poslovanja ili instrumenta utvrđivanja sukladnosti koji u postavljanje norma ili odobravanje aktivnosti uključuju druge strane. Akreditirano ocjenjivanje sukladnosti osigurava tu potvrdu ispunjavanja zahtjeva s tim normama.

Studija slučaja - Forenzika mora ispunjavati potrebe krivičnog pravosuđa

- Kodeks poslovanja i Kodeks ponašanja, koji je donijelo Ministarstvo unutarnjih poslova Velike Britanije, propisuje da forenzičke poslove vezane za osiguravanje dokaza moraju obavljati „kompetentne“ organizacije.
- Usvojeni Kodeks poslovanja i Kodeks ponašanja zasnovan je na ISO/IEC17025, međunarodno prihvaćenoj normi za područje laboratorijskih ispitivanja, uz dodatni naglasak na validaciji, kontroli kontaminacije i sigurnosti informacija.
- Javni i privatni laboratoriji poštuju Kodeks poslovanja kako bi osigurali svoju sukladnost.
- Akreditiranje tih laboratorija pruža povjerenje Ministarstvu i sustavu krivičnog pravosuđa.

Studija slučaja - Uprava za stambena pitanja Hong Konga propisuje korištenje certificiranih proizvoda

- Uprava za stambena pitanja Hong Konga godišnje izgradi oko 20.000 stanova za javni sektor.
- Kvaliteta građevnih materijala i građevnih elemenata od ključnog je značaja kako za Upravu za stambena pitanja tako i za samu djelatnost s obzirom da ponovno izvođenje radova zbog elemenata koji ne ispunjavaju zahtjeve ima negativne posljedice po stambene projekte u smislu vremena i troškova.
- Uprava za stambena pitanja propisuje obvezu korištenja certificiranih proizvoda za deset glavnih građevnih proizvoda koji se koriste u njenim projektima izgradnje.
- Akreditirana certifikacija proizvoda predstavlja pouzdan način osiguravanja kvalitete proizvoda u cijelom procesu proizvodnje od nabavke sirovina, preko proizvodnje i inspekcije, pa do uzorkovanja i ispitivanja.

Pored toga, tvrtke koje putem akreditacije dokažu da ispunjavaju zahtjeve norme mogu dobiti „ovlaštenje“ od strane tijela državne uprave koja imaju povjerenje da će te tvrtke ispunjavati svoje zakonske obveze. To tijelima državne uprave omogućava da smanje broj nadzora i inspekcija

čime se štedi novac poreznih obveznika. To „zasluženo priznavanje/ovlaštenje“ može dati iste ili čak bolje rezultate od propisa, a pri tome je dobrovoljno. Time se smanjuju troškovi reguliranja kako za državu tako i za djelatnost koja se regulira.

Studija slučaja - podrška održivom zdravlju životinja u Africi

- Institut za cjepiva u Bocvani (BVI) je javna ustanova osnovana u okviru tehničke suradnje između Merial-a, vodeće tvrtke u području istraživanja, proizvodnje i isporuke cjepiva za stoku, i države.
- Akreditiranim ispitivanjem i certifikacijom osigurava se kvaliteta proizvedenih cjepiva, povećava interna efikasnost, smanjuje količina otpada i ostvaruje ušteda novca.
- To također doprinosi pozicioniranju na tržištu i ispunjavanju uvjeta za prijavljivanje na nove natječajne, što dokazuje rast koji ostvaruju iz godine u godinu.
- Dvije trećine svih cjepiva proizvedenih u BVI-u na godišnjoj razini izvozi se u preko 15 zemalja Afrike i Srednjeg Istoka.

Sustav akreditiranja može također poslužiti kao potpora javnoj politici u slučaju kada država postavi regulatorne zahtjeve na najvišoj razini, a tržištu prepusti da definira tehnička rješenja za ispunjavanje tih zahtjeva. U nekim slučajevima u propisima se može upućivati na

Studija slučaja - Sigurnost hrane u Victoriji, Australija

- Shema prioritetne sigurnosti u državi Victorija u Australiji funkcionira u cijelom lancu snabdijevanja mesom, peradi i morskom hranom.
- Radi se o sustavu provjera zasnovanom na procjeni rizika u kojem se učestalost provjera za izdavanje dozvola utvrđuje sukladno stupnju rizika za pojedini proizvod koji se u postrojenju prerađuje. Veći procijenjeni rizik podrazumijeva veći broj provjera.
- Prednost akreditirane certifikacije prema ISO 9001 prepoznata je u okviru sheme na sljedeći način: U slučaju objekata za preradu mesa koji podliježu kvartalnim provjerama, a koji u svoje poslovanje uvedu akreditiranu certifikaciju sustava osiguranja kvalitete sukladno ISO 9001, učestalost provjera se može smanjiti na dvije provjere godišnje.

korištenje norma. U drugim slučajevima, samo tržište se može odlučiti na izradu norma koje bi trebale služiti kao smjernice vezane za najnovija tehnička dostignuća te na taj način pomoći u ispunjavanju zahtjeva.

Studija slučaja - Novi pristup u Europskoj uniji

- Europski „Novi pristup“ tehničkom usklađivanju obuhvaća preko 4.000 norma koje se koriste za provedbu propisa.
- Sukladno Novom pristupu akreditacija se koristi za osiguravanje kompetentnosti onih organizacija koje provjeravaju ispunjavanje zahtjeva norma („notificirana tijela“).
- Prema Sporazumu Svjetske trgovinske organizacije o ukidanju prepreka trgovini (WTO TBT) poštivanje propisa je obvezno, a ispunjavanje zahtjeva norma ostaje dobrovoljno.

Zaljevske zemlje imaju jedinstveni sustav reguliranja tržišta

- Zaljevske zemlje (Ujedinjeni Arapski Emirati; Kraljevina Bahrein, Kraljevina Saudijska Arabija, Sultanat Oman, Katar, Kuvajt i Republika Jemen) imaju jedinstveni regulatorni sustav za kontrolu proizvoda na tržištu zaljevskih zemalja.
- Sustav se sastoji od dvije vrste tehničkih propisa - horizontalni tehnički propisi, koji vrijede za sve proizvode koje netko želi plasirati na jedinstveno tržište zaljevskih zemalja, i vertikalni propisi, po jedan za svaku kategoriju proizvoda kao što su igračke, niskonaponski uređaji.
- Akreditacija je osnovni instrument primjene ovog regulatornog sustava s obzirom da se ona koristi u svim propisima za osiguranje kompetentnosti imenovanih tijela.

Koje su prednosti akreditacije?

Akreditirana tijela za ocjenjivanje sukladnosti mogu, između ostalog, služiti kao podrška za sljedeće funkcije:

- Potvrda sukladnosti sa zahtjevima norma i propisa
- Dokazivanje kompetentnosti
- Procjena i upravljanje rizikom
- Primjena propisa koji se odnose na sigurnost, kao što su propisi u području građevine
- Sigurnost hrane i vode za piće
- Zaštita okoliša
- Nadzor usluga zdravstvene i socijalne zaštite
- Kontrola trgovine
- Olakšavanje trgovine
- Učinkovito pružanje javnih usluga
- Provođenje forenzičkih istraga
- Provjere vezane za manjkavost proizvoda i procesa

Studija slučaja - Osnova američkog programa energetske učinkovitosti - ENERGY STAR

- ENERGY STAR je dobrovoljni program američke Agencije za zaštitu okoliša (EPA) koji promovira energetska učinkovitost.
- Program ENERGY STAR uključuje zahtjeve prema kojima laboratoriji treće strane koji obavljaju ispitivanja moraju biti akreditirani od strane potpisnika ILAC MRA.
- EPA nema potrebu za izradom vlastitih pravila ili dvostrukih zahtjeva za laboratorije čime su smanjeni troškovi Agencije.
- ILAC MRA potrošačima osigurava da proizvodi s oznakom ENERGY STAR ispunjavaju stroge kriterije programa.

Studija slučaja - Akreditacija osigurava kvalitetu čelika koji se uvozi u Indiju

- Indijski Generalni direktorat za vanjsku trgovinu ublažio je svoje propise vezane za čelik i proizvode od čelika i oslanja se na ILAC i IAF po pitanju osiguravanja kvalitete.
- Uvezeni čelik koristi se za projekte kao što su infrastruktura, nafta, nuklearni reaktori i obrana bez potrebe za dodatnom lokalnom certifikacijom ili inspekcijom.
- Certifikaciju kvalitete vrši tijelo za certifikaciju proizvoda (ISO Guide 65/ISO 17065) akreditirano od strane potpisnika IAF MRA ili inspeksijsko tijelo akreditirano prema ISO/IEC 17020 od strane potpisnika ILAC MRA.
- Akreditirano ocjenjivanje sukladnosti pruža povjerenje lokalnim tvrtkama i tijelima državne uprave.

Prednosti akreditacije

- Akreditacija može pružiti drugi način provedbi propisa ili može služiti kao dodatak propisima i omogućiti njihovo pojednostavljivanje. Akreditacija se već koristi kao podrška u realizaciji politika u velikom broju državnih i regulatornih aktivnosti. Akreditirano ocjenjivanje sukladnosti se može koristiti za potvrdu ispunjavanja širokog spektra regulatornih zahtjeva - ono je fleksibilan instrument koji se može koristiti u svim sektorima i u svim vrstama ocjenjivanja, odobravanja, validacija ili procesa ocjena.
- Akreditacija može doprinijeti smanjenju troškova države kroz oslanjanje na privatni sektor. Akreditirano ocjenjivanje sukladnosti je tržišno usmjereno i financira se iz naknada tih organizacija, pa se tako eliminira potreba države za osnivanjem i financiranjem vlastitih laboratorija i inspektorata.
- Akreditacija može poslužiti kao podrška propisima zasnovanim na procjeni rizika pružanjem informacija neophodnih za usmjeravanje državnih intervencija tamo gdje su one najpotrebnije.
- Zahvaljujući svojoj otvorenosti i neovisnosti, standardi i akreditacija posjeduju neophodni legitimitet i stepen prihvaćenosti na tržištu zbog čega se mogu koristiti u realizaciji politika. Zahvaljujući međunarodnim sporazumima o međusobnom priznavanju akreditacije, korištenje ovih instrumenata postaje sve rasprostranjenije među regulatorima kako u razvijenim zemljama tako i u zemljama u razvoju.

Construction

Crime - security

Economic development

Efficient delivery of public services

Energy

Environmental protection

Food safety

Health - safety

Healthcare

Products-services

Trade

Dodatne informacije

Na www.publicsectorassurance.org možete naći primjere kako državni organi, lokalni organi i regulatori u zemljama širom svijeta koriste akreditirano ocjenjivanje sukladnosti u cilju ostvarivanja pozitivnih rezultata.

Dodatne informacije o ILAC-ovom sporazumu o međusobnom priznavanju (MRA) kao i spisak potpisnika možete naći na ILAC-ovoj internet stranici:

<http://ilac.org/ilac-mra-and-signatories/>

Sekretarijat ILAC-a

Tel: +612 9736 8374

E-mail: ilac@nata.com.au

Internet stranica: www.ilac.org

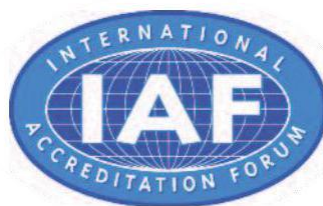

@ILAC_Official

<https://www.youtube.com/user/IAFandILAC>

Dodatne informacije o IAF-ovom multilateralnom sporazumu o međusobnom priznavanju (MLA) kao i spisak potpisnika možete naći na IAF-ovoj internet stranici:

http://www.iaf.nu//articles/IAF_MEMBERS_SIGNATORIES/4s.

Sekretarijat IAF-a

Tel: +1 (613) 454 8159

E-mail: iaf@iaf.nu

Internet stranica: www.iaf.nu

@IAF_Global

<http://www.linkedin.com/company/international-accreditation-forum-inc>

<https://www.youtube.com/user/IAFandILAC>

Construction

Crime - security

Economic development

Efficient delivery of public services

Energy

Environmental protection

Food safety

Health - safety

Healthcare

Products-services

Trade